

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
Broj: 60 0 Ps 017688 18 Rev 2
Banjaluka, 18.10.2018. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u Banjaluci u vijeću sastavljenom od sudija: Darka Osmića, kao predsjednika vijeća, Biljane Tomić i Tanje Bundalo, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužitelja Opština B., koga zastupa G.Đ., zaposlena kod tužitelja, protiv tuženog AD T. B., koga zastupa punomoćnik Z.B., advokat iz BL, radi utvrđenja, vrijednost predmeta spora: 86.464,00 KM, odlučujući o reviziji tuženog izjavljenoj protiv presude Višeg privrednog suda u Banjaluci broj: 60 0 Ps 017688 17 Pž 3 od 24.01.2018. godine, na sjednici održanoj dana 18.10.2018. godine, donio je

PRESUDU

Revizija se djelimično usvaja i presuda Višeg privrednog suda u Banjaluci broj: 60 0 Ps 017688 17 Pž 3 od 24.01.2018. godine preinačava tako što se žalba tužitelja djelimično usvaja i presuda Okružnog privrednog suda u Doboju broj 60 0 Ps 017688 13 Ps 3 od 17.04.2014. godine preinačava tako da se obavezuje tuženi da tužitelju isplati zakonsku zateznu kamatu po rješenju broj: 05-462-951/07 od 18.04.2007. godine, obračunatu na iznos od 37.280,80 KM, počev od 17.12.2009. godine (umjesto od 16.01.2008. godine) do konačne isplate i zakonsku zateznu kamatu po rješenju broj: 05-462-317/08 od 14.05.2008. godine, obračunatu na iznos od 46.990,80 KM, počev od 17.12.2009. godine (umjesto od 16.01.2009. godine) pa do konačne isplate.

U preostalom dijelu kojim je obavezan tuženi da tužitelju isplati zakonsku zateznu kamatu po rješenju broj: 05-462-585/09 od 21.05.2009. godine, obračunatu na iznos od 46.990,80 KM, počev od 16.01.2010. godine pa do konačne isplate, revizija se odbija.

Obrazloženje

Presudom Okružnog privrednog suda u Doboju broj: 60 0 Ps 017688 13 Ps 2 od 17.4.2014. godine odbijen je, kao preuranjen, tužbeni zahtjev tužitelja da se obaveže tuženi da mu plati zakonsku zateznu kamatu po rješenju broj: 05-462-585/09 od 21.05.2009. godine, obračunatu na iznos od 46.990,80 KM od dospelosti, 16.01.2010. godine pa do konačne isplate; zakonsku zateznu kamatu po rješenju broj: 05-462-951/07 od 18.04.2007. godine, obračunatu na iznos od 37.280,80 KM od dospelosti, 16.01.2008. godine pa do konačne isplate; zakonsku zateznu kamatu po rješenju broj 05-462-317/08 od 14.05.2008. godine, obračunatu na iznos od 46.990,80 KM od dospelosti, 16.01.2009. godine pa do konačne isplate.
Obavezan je tužitelj da tuženom naknadi troškove postupka u iznosu od 10.043,00 KM.

Istom presudom i iz istih razloga odbijen je i zahtjev tužitelja da se obaveže tuženi da mu plati zakonsku zateznu kamatu obračunatu na iznos od 23.025,49 KM dospjele a neisplaćene kamate kao glavnice po rješenju broj: 05-462-585/09 od podnošenja tužbe sudu pa do konačne isplate; zatim zakonsku zateznu kamatu obračunatu na iznos dospjele a neisplaćene kamate od 31.577,82 KM po rješenju broj: 05-462-317/08 od podnošenja tužbe sudu pa do konačne isplate; kao i zakonsku zateznu kamatu obračunatu na iznos dospjele a neisplaćene kamate kao glavicu od 31.866,53 KM po rješenju broj: 05-462-951/07 od podnošenja tužbe sudu pa do konačne isplate. Označena prvostepena presuda je u ovom dijelu (koji se odnosi na zahtjev za isplatu takozvane procesne kamate) postala pravosnažna, nakon što je ranijom presudom ovog suda od 18.8.2017. godine, odbijena revizija tužitelja u dijelu kojim je pobijana ranija drugostepena presuda od 23.02.2016. godine kojom je u ovom dijelu odbijena žalba tužitelja i potvrđena prvostepena presuda, pa se ovim djelom dalje neće baviti ni ovaj sud.

Presudom Višeg privrednog suda u Banjaluci broj: 60 0 Ps 017688 17 Pž 3 od 24.01.2018. godine, žalba tužitelja je uvažena i prvostepena presuda preinačena tako što je tuženi obavezan da tužitelju isplati zakonsku zateznu kamatu po rješenju broj: 05-462-585/09 od 21.05.2009. godine, obračunatu na iznos od 46.990,80 KM, počev od 16.01.2010. godine pa do konačne isplate, zakonsku zateznu kamatu po rješenju broj: 05-462-951/07 od 18.04.2007. godine, obračunatu na iznos od 37.280,80 KM, počev od 16.01.2008. godine do konačne isplate i zakonsku zateznu kamatu po rješenju broj: 05-462-317/08 od 14.05.2008. godine, obračunatu na iznos od 46.990,80 KM, počev od 16.01.2009. godine pa do konačne isplate, te je odlučeno da svaka stranka snosi svoje troškove postupka.

Blagovremenom revizijom drugostepenu presudu pobija tuženi zbog povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava. Predlaže da se revizija usvoji i drugostepena presuda preinači tako da se odbije žalba tužitelja i prvostepena presuda potvrdi i u ovom dijelu.

Tužitelj, u odgovoru, predlaže da se revizija odbije kao neosnovana.

Revizija je djelimično osnovana.

Predmet spora, u ovoj fazi postupka, je zahtjev tužitelja za isplatu zakonskih zateznih kamata koje se imaju računati zbog docnje tuženog u ispunjenju novčane obaveze, određene rješenjem iz upravnog postupka za plaćanje komunalne naknade, od dospijeca do isplate.

Tokom dosadašnjeg postupka pokazalo se nespornim da je tuženi rješenjima donesenim u upravnom postupku (bliže opisana u izreci prvostepene presude), obavezan da tužitelju, na ime komunalne naknade za 2007, 2008. i 2009. godinu, isplati odgovarajuće novčane iznose. Tim rješenjima je određen rok plaćanja, odnosno dospijeca obaveze na plaćanje. Nije sporno da tuženi nije postupio po tim rješenjima. Zato je tužitelj, na osnovu navedenih rješenja, kao izvršnih isprava, o kojima govori odredba člana 23. stav 1. tačka 2. Zakona o izvršnom postupku („Službeni glasnik Republike Srpske“ br. 59/03, 85/03, 64/05, 118/07, 29/10, 57/12, 67/13 i 98/14), pokrenuo izvršni postupak, radi prinudne naplate. Izvršni sud je dozvolio izvršenje ali samo za plaćanje glavnog duga, koji je bio naveden u tim izvršnim ispravama, a ne i za naplatu zakonskih zateznih kamata (koje su takođe tražene u tom izvršnom postupku), uz obrazloženje da navedenim rješenjima iz

upravnog postupka nije obavezan tuženi na plaćanje tih kamata. Takve odluke prvostepenog suda iz izvršnog postupka potvrdio je i drugostepeni sud odbijajući žalbu tužitelja (u tim postupcima tražioca izvršenja) uz uputu, sadržanu u obrazloženju, da tužitelj - pravo na naplatu zakonske zatezne kamate - može ostvariti „posebnom tužbom u parničnom postupku“, nakon čega je tužitelj tako postupio i podnošenjem tužbe od 17.12.2012. godine, pokrenuo ovu parnicu.

Nije sporno da tuženi nije izmirio obavezu plaćanja utvrđenu rješenjima donesenim u upravnom postupku, ni u postupku izvršenja.

Kod ovakvog stanja činjenica nije pogriješio drugostepeni sud kada je našao da tužitelj ima pravo na naplatu zakonske zatezne kamate obračunate na iznose novčane obaveze utvrđene rješenjima iz upravnog postupka, od dana dospjeća do isplate, ali je pogrešno cijenio, pozivom na odredbu člana 369. 295. i 372. stav 1. Zakona o obligacionim odnosima ("Službeni list SFRJ" br. 29/78, 39/85 i 57/89 te "Službeni glasnik Republike Srpske" br. 17/93, 3/96, 39/03 i 94/04 - u daljem tekstu: ZOO) da istaknuti prigovor zastarjelosti treba odbiti, jer da nije došlo do zastare, ni u jednom dijelu, zato što nije zastarilo ni glavno potraživanje iz kojeg proizlazi potraživanje zatezne kamate.

U odnosu na potraživanje tužitelja koje se odnosi na isplatu iznosa na ime komunalne naknade, utvrđene pravosnažnim rješenjima u upravnom postupku, zahtjevana zakonska zatezna kamata u ovom postupku, ima karakter akcesornog (sporednog) potraživanja, koje dijeli sudbinu glavnog zahtjeva. Zato je tužitelj naplatu tih kamata pokušao ostvariti u izvršnom postupku, zajedno sa glavnim dugom. Kada nije uspio, ništa ga nije sprečavalo da u ovoj parnici ostvari to svoje pravo, bez obzira na svojstvo akcesornosti takvog zahtjeva. Kako nije sporno da tuženi još nije platio dužnu komunalnu naknadu (kao glavno potraživanje) ni u izvršnom postupku, potpuno je jasno da je pao u docnju i da tužitelju, saglasno odredbi člana 277. stav 1. ZOO, duguje i zateznu kamatu, slijedom čega tužitelj ima pravo da u ovom postupku ishodi pravosnažnu odluku na osnovu koje bi u izvršnom postupku (ukoliko tuženi to ne uradi dobrovoljno) mogao ostvariti naplatu i zatezne kamate zajedno sa glavnicom, za čiju naplatu već teče izvršenje, čime bi zatezna kamata dijelila sudbinu glavnog potraživanja (naplata komunalne naknade i naplata zatezne kamate na to glavno potraživanje u izvršnom postupku).

Prema tome, ne stoje navodi tuženog da tužitelj nema pravo na predmetnu zateznu kamatu, jer da još nije prestalo ni glavno potraživanje na osnovu kojeg se obračunava.

Nije osnovan ni revizioni navod da tužitelj nema pravo na kamatu, jer odredbama Zakona o komunalnim djelatnostima („Službeni glasnik Republike Srpske br. 11/95), koji je bio na snazi u relevantnom periodu (a ni kasnijim propisima koji regulišu komunalnu naknadu) nije propisano plaćanje kamata zbog docnje u plaćanju komunalne naknade.

Zatezna kamata je jedan od oblika zakonske kamate. Zateznu kamatu ili moratorni interes, uz glavnicu, saglasno odredbi člana 277. stav 1. ZOO duguje dužnik koji zakasni sa ispunjenjem novčane obaveze, a dužnik dolazi u zakašnjenje kad ne ispunji obavezu u roku određenom za ispunjenje, a ako taj rok nije određen dolazi u docnju kada ga povjerilac pozove da ispunji obavezu, usmeno ili pismeno, vansudskom opomenom ili započinjanjem nekog postupka čija je svrha da se postigne ispunjenje obaveze (član 324. ZOO). Dakle, pravni osnov za obračun zatezne kamate regulisan je zakonom i primjenjuje se automatski kada se steknu potrebni uslovi – da je zasnovan dužnikopovjerilački odnos, da dužnik nije izmirio obavezu u predviđenom roku i da dužnik duguje novčanu obavezu. Odredbe o zateznoj kamati su prinudne naravi i primjenjuju se, kao opšte pravilo, i na potraživanja zasnovana na nekoj zakonskoj obavezi (kao što je obaveza plaćanja

predmetne komunalne naknade, koja je zasnovana na odredbama Zakona o komunalnim djelatnostima, ili obaveza plaćanja naknade za izuzete nekretnine u postupku eksproprijacije, koja je zasnovana na odredbama Zakona o eksproprijaciji, obaveza zakonskog izdržavanja članova porodice i drugih srodnika, zasnovana na Porodičnom zakonu, obaveza isplate plate radniku, zasnovana na Zakonu o radu, obaveza plaćanja sudskih troškova zasnovana na odredbama Zakona o parničnom postupku i slično), bez obzira što zakonom, kojim se propisuje neka obaveza, nije posebno propisano da će u slučaju zakašnjenja njenog ispunjenja, obveznik biti dužan platiti i zateznu kamatu.

Prigovor revidenta, istaknut i tokom prvostepenog postupka, o zastarjelosti potraživanja zatezne kamate, samo je djelimično osnovan.

Potraživanje povremenih davanja na osnovu kamata zastarjevaju za tri godine, bez obzira na to iz koje osnove potiče glavno potraživanje (član 372. ZOO). Zastarjevanje počinje teći od nastanka svakog pojedinog dnevnog obroka, jer ovo potraživanje, naime, nastaje i dospjeva svakog dana u periodu od dospjeća do prestanka glavnog potraživanja. Prema tome, nije zastarilo potraživanje zatezних kamata koje je dospjelo u periodu od tri godine prije podnošenja tužbe. U konkretnom slučaju, budući da je tužba podnesena 17.12.2012. godine, znači da nije zastarilo potraživanje zatezних kamata za period od 17.12.2009. godine pa ubuduće. Ovo i kod činjenice da je tužitelj ranije pokrenuo izvršni postupak u kojem je također zahtjevao isplatu zakonske zatezne kamate, jer je u tom postupku takav zahtjev pravosnažno odbijen, pa ova okolnost, saglasno odredbi člana 389. stav 2. ZOO, nije uzrokovala prekid zastarjevanja. Čak i pod uslovom da se ima smatrati da je zahtjev u izvršnom postupku odbijen iz razloga koji se ne tiče suštine stvari (zahtjev odbijen zato što izvršna isprava, na kojoj je izvršenje zasnovano, nije sadržavala ovakvu obavezu, a ne zato što je takvo potraživanje neosnovano), nije došlo do prekida zastarjevanja, jer iz priloženih materijalnih dokaza, ne proizlazi, da je tužitelj, u roku od tri mjeseca od dana pravosnažnosti odluke o odbijanju njegovog zahtjeva u izvršnom postupku, ustao novom tužbom (član 390. stav 1. ZOO).

Odredbom člana 369. ZOO se određuje zastarjelost potraživanja kamata po načelu *accessorium sequitur principale*, prema kojem - ako je zastarilo glavno potraživanje, zastarjeva i potraživanje kamata. Međutim, kako je naprijed izloženo, odredba člana 372. ZOO propisuje samostalnu zastarjelost potraživanja kamata, odnosno reguliše tu zastarjelost kad je glavno potraživanje još postojeće (kao u ovom slučaju) ili kad je već realizovano (naprimjer isplatom) prije nego što je nastupila zastarjelost.

Zato se rezonovanje drugostepenog suda, kada nalazi da predmetno potraživanje nije zastarilo ni u jednom dijelu (zasnovano na činjenici da nije zastarilo ni glavno potraživanje), kao i insistiranje revidenta da je ono zastarilo u cjelini, ukazuje na pogrešnim.

Iz naprijed iznesenih razloga, temeljem odredbe člana 250. stav 1. Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj: 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 i 61/13), djelimično je usvojena revizija tuženog i pobijana presuda preinačena kao u izreci, a u ostalom dijelu revizija je odbijena, primjenom odredbe člana 248. istog zakona.

Kako je drugostepena presuda preinačena u neznatnom dijelu, ovaj sud se nije bavio troškovima postupka, tim prije što drugostepena odluka u ovom dijelu (kojim je odlučeno da svaka

stranka snosi svoje troškove postupka) nije pobijana od strane tužitelja, niti se posebno osporava revizijom tuženog.

Predsjednik vijeća
Darko Osmić

Za tačnost otpravka ovjerava
rukovodilac sudske pisarnice
Amila Podraščić